

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA**

Seduta tat-22 ta' Frar, 2011

Avviz Numru. 200/2008

**Ventur Company Limited (C15832)
Vs
Peter Montebello**

Il-Qorti:-

Rat ir-rikors prezentat mis-socjeta' attrici nhar it-13 ta' Mejju 2008 fejn talbet lill-Qorti tikkundanna lill-konvenut ihallas s-somma ta' hdax-il elf mija hamsa w sittin Ewro (€11,165) ekwivalenti ghal LM5000 multi li huwa, jew b'negligenza tieghu, kkawza w liema multi gew indirizzati lis-socjeta' attrici wara li huwa baqa' inadempjenti li jaghamel transfer tal-vettura numru KBE 814 minn fuq l-istess socjeta' ghal fuqu.

Bl-interessi legali skond il-ligi.

Rat ir-risposta tal-konvenut prezentata fir-registru ta' din il-Qorti nhar it-22 ta' Settembru 2008 fejn espona s-segwenti:-

1." Illi l-attur irid qabel xejn jipprova x'interess guridiku ghandu fis-sens li jipprova it-titolarieta' tal-vettura in

kwistjoni u dak kollu li jallega, l-esponenti jirriserva li jeccepixxi ulterjorment fuq in-nuqqas ta' interess.

2. Illi l-esponenti ma hux responsabbli ghall-allegati ghaliex il-vettura baqghet responsabilita' ta' fuq min hija registrata illi kien responsabbli li jara illi t-transfer isir skond il-ligi fit-termini tal-Ligi ta' sebat ijiem li naqas li jaghmel u fin-nuqqas jiehu procedura skond il-ligi.

3. Illi minghajr pregudizzju l-esponent kien talab l-intervent ta' l-Awtorita' ta' Malta dwar it-Transport u wara li kien interpellata lill-attur diversi drabi illi jaghmel it-trasferiment; kien nuqqas ta' l-attur li jara li jsir it-trasferiment. Jissemma l-attur kien ircieva l-flus u naqas li jaghmel it-trasferiment."

James Grima xehed fil-kapacita' tieghu ta' Direttur u in rappresentanza tas-socjeta' attrici nhar il-21 ta' Novembru 2008. Spjega li s-socjeta' attrici ggib l-ingenji minn barra u wara tbieghhom hawn Malta. Ikkonferma li fil-fatt huwa kien biegh vettura tal-ghamla Mitsubishi RVR lill-konvenut u dan versu l-prezz ta' sitt elef u tliet mitt lira Maltin. Jghid li pero' parti mill-prezz kien ser ikun it-trasferiment ta' vettura Peugeot li kellu l-konvenut. Jghid li l-lum il-bilanc dovut lillhom mill-konvenut huwa ta' elf mija w hamsa w sittin Ewro (€1165). Spjega x'kienet il-procedura li kienet tigi adoperata dak iz-zmien li huwa mporta l-karozza. Jghid li l-vettura kien ikollha tibqa' registrata f'isem l-importatur ghall-perijodu ta' tlett gimghat wara li tkun giet importata. F'dan il-kaz jghid li l-vettura kienet registrata f'ismu, pero' wara huwa kien ottjena r-registration u kien f'posizzjoni li jdawwar il-vettura ghal fuq il-konvenut. Jikkonferma li l-konvenut qatt ma kien iffimalu fuq wara tad-dokument tat-transfer, qatt ma mar ghandu sabiex jeffettwa t-transfer relattiv. Ikkonferma li kopja tal-karta tal-identita' tieghu ma kellux u din kienet rikjesta sabiex issir ir-registrazzjoni gdida. Jghid ukoll li l-konvenut qatt ma qallu li l-vettura ma kinitx tajba. Qal li nonostante dan kollu, l-konvenut kellu l-pussess ta' din il-vettura, w waqt li kienet f'idejh inhargu hafna citazzjonijiet fuqu. Huwa mbaghad beda jibghat ic-citazzjonijiet id-dar tal-konvenut. Spjega li l-kawza li kien qed jaghmel kienet sabiex jithallas tal-multi li huwa gie kkundannat ihallas peress li l-vettura ghada tghajjat lilu.

Nhar id-9 ta' Marzu 2010 rega' xehed u kkonferma li l-konvenut ghad ghandu bilanc xi jhallas. Mistqsi jekk kienx ta ricevuti lill-konvenut tal-pagamenti li kien ghamel huwa wiegeb fl-affermattiv. Jghid ukoll li kien minnu li kellu negozju mal-konvenut fil-passat dwar vetturi ohra. Qal li dwar il-vettura mertu tal-kawza l-konvenut kien ghad fadallu bilanc xi jhallas. Ikkonferma li huwa kien lest li jaghmel it-transfer tal-vettura pero' l-konvenut ma riedx. Huwa esebixxa ricevuta tal-VAT immarkata bhala Document S, kif ukoll *invoice* mahruqa mis-socjeta' attrici li giet markata bhala Dok S1. Naturalment dawn iz-zewg *invoices* huma relattivi ghall-vettura mertu tal-kawza.

Fis-seduta tal-5 ta' Ottubru 2010 jikkonferma li wara l-*invoice* li kien baghat lill-konvenut dwar il-bilanc dovut fuq il-vettura mertu tal-kawza fl-ammont t'elf mija u sittin lira Maltin huwa kien ircieva pagamenti ohra minghand il-konvenut, izda mhux fir-rigward ta' din il-vettura izda dwar il-bejgh ta' ngenji ohra.

Nhar is-26 ta' Ottubru 2010 huwa esebixxa *transaction history* mahruqa mis-socjeta' attrici in konnessjoni ma' l-erba' oggetti li Peter Plant Ltd. (socjeta' tal-konvenut) xtrat minghandu. Dawn jinsabu deskritti fid-dokument a fol. 64 tal-atti processwali.

Brian Farrugia ghan-nom u in rappresentanza tad-Direttur tal-Licenzji xehed nhar il-11 ta' Marzu 2009 u kkonferma li l-vettura tal-ghamla Mitsubishi RVR numru ta' registrazzjoni KBE 814 hija registrata f'isem is-socjeta' attrici u li ilha hekk registrata sa mit-13 ta' Novembru 2001.

Fis-seduta tas-6 ta' Mejju 2009 huwa esebixxa lista tac-citazzjonijiet li kien hemm pendenti f'isem John Grima bhala Direttur tas-socjeta' attrici, fuq is-sistema tal-kompjuter taghhom. Stqarr li dawn jammontaw ghas-somma ta' disat elef mija u dsatax-il Ewro w hamsa w hamsin centezmu (€9,119.55) u dawn il-multi gew moghtija mit-Tribunal Lokali. Qal li dawk ic-citazzjonijiet li

ghadhom pendenti ma jidhrux fuq is-sistema taghhom. Dan id-dokument gie mmarkat bhala Dok Z.

Qal li fis-26 ta' Marzu 2006 kienu rceview ittra minghand is-socjeta' attrici fejn kienu gew infurmati li s-socjeta' attrici kienet bieghet il-vettura lill-konvenut. Kien qalilhom li l-konvenut kien ghad fadallu jhallas xi bilanc u li huwa kien qed jircievi bosta *tickets* meta l-vettura kienet diga' fil-pussess tal-konvenut. Huma kienu kitbu lill-konvenut sabiex jiffinalizza l-proceduri w isir it-transfer, pero' minhabba l-bdil li kien hemm fl-Avviz Legali 476 tas-sena 2004 l-obbligu li jaghmel dan jaqa' fuq ir-*registered owner*. Huma ghalhekk kienu nfurmaw lill-Kumissarju tal-Pulizija sabiex jiehu passi fil-konfront tal-kontendenti.

Fis-seduta ta' nhar il-5 ta' Ottubru 2010 jghid li fil-file relattiv tal-vettura in kwistjoni mizmum l-ADT hemm ittra legali mibghuta lill-konvenut minn Dr. Angelo Farrugia ghan-nom tas-socjeta' attrici fejn kien qed jinterpella lill-konvenut sabiex jersaq u jghamel it-transfer relattiv. Din l-ittra kienet datata sena 2007. Qal li l-licenzja tal-vettura skadiet u kien hemm diversi citazzjonijiet mahruga fuqha w sa l-ahhar ta' Settembru 2010 dawn kienu jammontaw ghall-ghaxart elef, hames mija w erbghin Ewro w hamsin centezmu w l-ammont ta' licenzji mhux imhalsa b'lura kienu jammontaw ghal elf erbgha mija u erbgha u hamsin Ewro w sebgha w hamsin centezmu. Ikkonferma li sa dakinhar li xehed l-ammont dovut fuq ic-citazzjonijiet mhux imhallsa kien ta' tnax-il elf sebgha mija w disgha Ewro w sebgha w hamsin centezmu. Naturalment huma jafu lis-socjeta' attrici bhala r- *registered owner* tal-vettura. Ikkonferma li s-Sur West, Direttur tal-ADT kien anke sahsitra kiteb lill-konvenut.

Il-konvenut **Peter Montebello** xehed nhar is-6 ta' Ottubru 2009 u kkonferma li l-file tal-vettura RVR numru ta' registrazzjoni KBE 814 ma kienx fuqu. Ikkonferma li l-vettura baqghet fil-pussess tieghu ghall-perijodu ta' bejn erba' jew hames snin.

Huwa rega xehed nhar l-14 ta' Jannar 2010 u kkonferma li kien xtara diversi karozzi, ngejni w *excavators* minghand is-socjeta' attrici. Jghid pero' dwar il-vettura mertu tal-kawza, li huwa minnu li kien partatha b'vettura Peugeot li

huwa kellu oltre li kien hallsu xi flus. Jghid li kien hallas il-vettura kollha pero' l-attur ma riedx itih ricevuta fiskali w li ghalhekk ma sarx it-transfer relattiv. Qal lil-vettura RVR tinsab ghandu w li qieghda fil-bitha, pero' ma jghamilx uzu minnha. Jghid li l-membri tal-ADT jghidulu li *r-registered owner* irid imur ihallas il-multi. Ikkonferma li anke mal-Ispettur kien iltaqa'. Jghid li ghalkemm il-vettura tinsab fil-pussess tieghu, ilu ma juzha snin.

L-Ispettur Joseph Hersey xehed nhar il-5 ta' Novembru 2009 u kkonferma li l-konvenut kien mar ikellmu w qallu li kien xtara vettura minghand is-socjeta' attrici w li ma ridux jaghmlulu t-transfer tal-vettura. Huwa kien baghat ghar-rappresentant tas-socjeta' attrici w dan kien ikkonfermalu li verament kienu bieghu vettura lill-konvenut u li ma ridux jaghmlu transfer ghaliex kien hemm problema. Huwa kien qalilhom li kellhom imorru l-Qorti Civili sabiex jissetiljaw il-pendenzi ta' bejniethom. Qal li s-Sur Grima kien qallu li kien ser jaqla' l-pjanci tal-vettura, u huwa kien idderigieh fis-sens li qallu li ma setax jaghmel hekk u li kellu jiftah kawza civili. Ikkonferma li l-kwistjoni tal-hlas tac-citazzjonijiet b'lura ssemmiet ukoll waqt il-laqa' li kellu maghhom. Jghid li l-konvenut kien ikkonfermalu li vera kien hemm xi hlas ta' xi citazzjonijiet li kellu jaghmel, pero' ma setax jaghmel hekk ghaliex ma kienx sar it-transfer. Jghid li pero' l-konvenut qatt ma qallu li ma kellux il-vettura f'idejh.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet li pprezenta l-konvenut nhar id-29 ta' Dicembru 2010.

Semghet lill-avukat difensur tas-socjeta' attrici jitratta w dan fis-seduta tat-12 ta' Jannar 2011.

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghal din il-kawza huma s-segwenti, w dawn ma jidhrux li huma kontestati bejn il-kontendenti. Is-socjeta' attrici bieghet vettura tal-ghamla Mitsubishi RVR lill-konvenut u l-konvenut ha l-pussess taghha. Jirrizulta pero' li t-transfer relattiv fuq din il-vettura ma sarx u li ghalhekk ghada tghajjat lis-socjeta' attrici. Jirrizulta pero'

bla tlaqliq, li kemm damet f'idejn il-konvenut inhargu diversi citazzjonijiet fuq il-vettura in kwistjoni u l-konvenut ma hallashomx. Illi skond l-ahhar xhieda moghtija minn Brian Farrugia, li ma gietx kontestata mill-konvenut, l-ammont kien tela' ghal tnax-il elf, sebgha mija u disgha Ewro w sebgha w hamsin centesmu. Illi l-konvenut finnota tieghu ma jinnegax li l-vettura hi fil-pussess tieghu, ghalkemm jghid li huwa m'ghandux ihallas l-ammont ta' flus dovuti fuq il-hlas ta' citazzjonijiet, u dan ghaliex l-attur messu l-ewwel insista li l-konvenut jersaq ghat-transfer, u la m'hemmx inadempjenza kontrattwali allura l-konvenut m hux responsabbli ghal dan in-nuqqas. Huwa jsostni li s-socjeta' attrici bhala *registered owner* tibqa' responsabbli ghal kull ma jigri bil-vettura li hija registrata fuqha. Naturalment is-socjeta' attrici ma taqbilx u tghid li f'azzjoni bbazata fuq danni *aquiliani* jrid jigi ppruvat in-*nexus* bejn l-agir tal-konvenut u d-danni sofferti mis-socjeta' attrici.

Hu principju tal-Ligi li l-kolpa ta' l-inadempiment hi prezunta. Dan a sensu ta' l-Artikolu 1125 tal-Kodici Civili. L-Artikolu 831 ta' l-Ordinanza VII ta' l-1868 (illum l-Artikolu 1125 tal-Kapitolu 16) "jistabbilixxi principju generali applikabbli ghal kull xorta ta' obligazzjonijiet u jaghti azzjoni ta' danni kontra min jonqos u jikser l-obbligazzjonijiet li jkun refa' fuq spallejh";

B' mod generali wkoll id-danni jikkonfiguraw ruhhom fit-telf li l-kreditur ikun bata u l-qligh li jkun gie mtellef (Artikolu 1153). Naturalment, eliminat il-fatt ta' l-ghemil doluz, "id-debitur hu obligat biss ghal dawk id-danni li basar jew li wiehed seta' jobsor fiz-zmien ta' l-obbligazzjoni." (Artikolu 1136);

Huwa veru li kif sostna l-avukat difensur tal-konvenut ir-responsabbilita' ghad-danni tista' tkun wahda minn zewg tipi - (i) dik maghrufa bhala responsabilita' contrattuale u (ii) dik maghrufa bhala responsabilita' extra contrattuale jew aquiliana. Dawn iz-zewg tipi ta' responsabilita' ghad-danni ghandhom numru ta' differenzi bejniethom, fosthom - (i) l-oneru tal-prova; (ii) l-effetti guridici; u (iii) it-terminu entro liema l-azzjoni ghad-danni, naxxenti mit-tip ta' responsabilita' specifika, ghandha tigi istitwita.

Fil-kaz ta' azzjoni ghad-danni naxxenti mir-responsabilita' contrattuale, l-attur ghandu jipprova li huwa kellu favur tieghu dik l-obbligazzjoni kontrattwali u li l-konvenut kien inadempjenti fl-esekuzzjoni ta' dik l-obbligazzjoni fil-konfront ta' l-istess attur. F'din it-tip ta' azzjoni huwa l-konvenut li ghandu oneru ta' prova iktar difficli impost fuqu, stante li l-konvenut ghandu jiggustifika l-inadempjenza kontrattwali tieghu u jipprova li tali inadempjenza se mai irrizultat minhabba fattur fuq liema ma kellux kontroll.

Fil-kaz ta' azzjoni ghad-danni naxxenti mir-responsabilita' extra-contrattuale huwa l-attur li ghandu oneru ta' prova iktar difficli impost fuqu, ghaliex f'tali kaz huwa jrid jipprova n-nexus bejn l-agir tal-konvenut u d-dannu minnu soffert.

Ir-responsabilita' ghad-danni tirrizulta mir-rabta guridika jew nuqqas taghha, w dana skond il-kaz, li hemm bejn il-partijiet kontendenti. **Torrente** jaghti ezempju car sabiex ikun jista' jaghraf id-distinzjoni bejn rabta kontrattwali li taghti lok ghar-responsabilita' contrattuale u n-nuqqas ta' rabta kontrattwali li taghti lok ghar-responsabilita' extra contrattuale.

Id-distinzjoni bejn dawn iz-zewg sitwazzjonijiet hija proprju l-ezistenza o meno tar-rabta obligatorja antecedenti ghall-att jew ommissjoni li ta lok ghad-dannu li l-attur jallega li gie lilu kkawzat.

Il-htija meta tigi kkunsidrata fl-entita' taghha, hija wahda; u taht dan l-aspett ma hemmx distinzjoni bejn kolpa kontrattwali u dik komunement imsejha aquiliana, li titnissel minn delitt jew kwazi delitt. Id-differenza bejniethom tinsab fil-kawza w fil-grad. In kwantu ghall-kawza, l-htija kontrattwali tippresupponi obbligazzjoni pre-ezistenti li maghha hija marbuta; mentri l-htija aquiliana

Kopja Informali ta' Sentenza

tippresupponi fatt li minnu titnissel *ex nunc*. In kwantu ghall-grad, id-differenza hija riposta fl-estensjoni tar-responsabilita' fis-sens illi fil-kolpa kontrattwali wiehed jista' jirrispondi ta' htija hafifa skond il-kaz, mentri fil-kolpa aquiliana r-responsabilita' testendi ruhha b'mod li dwarha m'hemmx grad.

L-ezistenza o meno ta' din ir-rabta obligatorja, oltre li tiddetermina n-natura ta' l-azzjoni ghad-danni, tiddetermina wkoll it-terminu entro liema din l-istess azzjoni ghandha tigi istitwita.

B'referenza ghad-danni kagunati minn kwazi delitt - **culpa aquiliana** - issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar it-23 ta' Novembru 1984 fl-ismijiet **Piju Bezzina Vs Indri Galea** fejn jinghad li:-

“Biex tirnexxi azzjoni ghad-danni kkawzati f'kwazi-delitt mhux bizzejjed li l-attur jipprova li sofra xi hsara fil-propjeta' tieghu imma jehtieg li jipprova wkoll li din il-hsara gejjja mill-agir ta' l-attur jew li ta' l-inqas ikkontribwixxa ghalha.”

Issa f'din il-kawza gie ppruvat li l-vettura Mitsubishi RVR KBE 814 kienet tinsab fil-pussess tal-konvenut, u dan wara li kien xtara l-istess minghand is-socjeta' attrici. M'hemmx dubbju li l-vettura ghadha registrata f'isem is-socjeta' attrici w ghalhekk legalment hija ghadha responsabbli ghal dak kollu li jikkoncerna lilha bhal hlas ta' licenzji w multi. Brian Farrugia xehed li ghall- ADT id-debitur tac-citazzjonijiet hija s-socjeta' attrici w ir-relazzjoni li ghandu l-konvenut hija wahda purament mas-socjeta' attrici w mhux versu l-ADT, fejn ghandu jsir il-hlas relativ tac-citazzjonijiet. Illi jirrizulta li c-citazzjonijiet hadhom il-konvenut u li ghalhekk id-danni li qed issofri s-socjeta' attrici f'dan ir-rigward irid jirrispondi ghalihom il-konvenut. Is-socjeta' attrici r-nexxielha tipprova li hemm *nexus* bejn il-pussess w uzu tal-vettura Mitsubishi RVR mill-konvenut u l-hlas konsegwenzjali tad-danni li qed issofri l-istess socjeta' attrici, bil-hlas tac-citazzjonijiet li qed jaqla' l-

konvenut. Naturament qabel ma s-socjeta' attrici thallas dawn il-multi, hija ma tistax tiddisponi mill-vettura, w ghalhekk id-danni li qed issofri s-socjeta' attrici qeghdin dejjem jikbru.

Illi mix-xhieda ta' Brian Farrugia jirrizulta li bhala dejn fuq il-vettura illum hemm aktar minn tnax-il elf, sebgha mija w disgha Ewro w sebgha w hamsin centesmu, w li l-konvenut irid jaghmel tajjeb ghalihom.

Jinghad dwar l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut li l-attur irid qabel xejn jipprova x'interess guridiku ghandu, fis-sens li jipprova it-titolarieta' tal-vettura 'n kwistjoni. Jirrizulta li l-attur ghandu nteress fl-istituzzjoni ta' dawn il-proceduri, w dan sabiex jirkupra parti mid-danni li huwa qed isofri sakemm jibqa' fil-pussess tal-vettura li hija registrata fuqu, w sakemm jibqa' jircievi citazzjonijiet. M'hemmx dubbju li ghalhekk interess guridiku l-attur ghandu sabiex jistitwixxi din il-kawza, w ghalhekk tali eccezzjoni qed tigi michuda.

Dwar it-tieni eccezzjoni jinghad li huwa minnu li ma sarx it-transfer relattiv, pero' dan ma jezimix lill-konvenut mir-responsabilita' tieghu li jzomm il-vettura bhala *bonus pater familias* u jaghmel uzu korrett minnha. Dan il-fatt zgur ma jintitolahx li jsuq bl-addocc u li jircievi citazzjonijiet u ma jhallashomx. Ghalehkk din it-tieni eccezzjoni wkoll qed tigi respinta.

Dwar it-tielet eccezzjoni ma jirrizultax b'mod sodisfacenti li l-konvenut kien talab li jaghmel it-transfer, u lanqas huwa minnu dak li gie allegat li l-attur ircieva xi flus sabiex jaghmel it-transfer.

Ghaldaqstant din il-Qorti qieghda tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut u tilqa' t-talba attrici, b'dan illi qed tikkundanna lill-konvenut ihallas lis-socjeta' attrici dak mitlub minnha fir-rikors promotur, u cioe' li jhallasha s-somma ta' hdax-il elf, mija w hamsa w sittin Ewro (€11,165).

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-imghax mid-data tan-notifika tar-rikors promotur lill-konvenut, u bl-ispejjez kollha tal-kawza jithallsu mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----